

Jinokoloji Polikliniğine Başvuran Kadınlarda Genital Enfeksiyon Sıklığı ve Genital Hijyen Davranışları*

The Evaluation of Genital Infections and Genital Hygiene Practices of Women Who Applied to Gynecology Policlinic

Eda CANGÖL**, Burcu TOKUÇ***

İletişim/Correspondence: Eda CANGÖL Adres/Adress: Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Uşak Tel: 0276 227 20 72 Fax: 0276 221 21 45 E-mail: edacangol@hotmail.com

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, Uzunköprü Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Jinekoloji Polikliniğine başvuran kadınlarda genital enfeksiyon görülme durumunu ve bu kadınların genital hijyen davranışlarını belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı bir çalışmadır. Herhangi bir nedenle Jinekoloji polikliniğine başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 402 kadın araştırma kapsamına alındı.

Bulgular: Kadınlarda genital enfeksiyon görülme sıklığı %37.1 olarak belirlenmiştir. Kadınların %85.5'i pamuklu/penye kumaştan iç çamaşırı kullandığını, %58.9'u iç çamaşırlarını her gün değiştirdiklerini ifade etmişlerdir. Kadınların %50'i tuvaletten sonra ellerini yıkadıklarını, %66.5'i genital bölgenin temizliğini su ve tuvalet kağıdı ile birlikte yaptıklarını, %51.7'si genital bölgelerini, arkadan öne doğru temizlediğini ve tamamına yakını cinsel ilişkiden sonra hazneyi yıkadıklarını belirtti.

Sonuç: Genital enfeksiyonlar evli olanlarda, iç çamaşırını sık değiştirmeyenlerde, genital bölge temizliğini su ve bez ile yapanlarda, perine temizliğini arkadan öne doğru yapanlarda ve cinsel ilişki sonrası hazneyi yıkayanlarda daha sık görüldü. Çalışmada, kadınların çoğunun yanlış genital hijyen uygulamaları yaptığı ve genital hijyen için eğitim gereksinimleri olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Jinekolojik muayene, genital enfeksiyon, genital hijyen, kadın sağlığı.

ABSTRACT

Aim: This study was carried out to determining the prevalence of genital infections and the genital hygiene practices of women who applied to gynecology policlinic of Uzunköprü Obstetrics and Gynecology and Child Diseases Hospital.

Method: It was a cross-sectional and descriptive study. 402 women who applied to gynecology policlinic for any reason and accept to participate to study were comprised.

Results: The prevalence of genital infections was determined as 37.1 %. The women have mentioned that 85.5 %have used cotton underwear, 58.9 %have changed their underwear daily. 50 %of them mentioned that they have washed their hands after visiting restrooms and 51.7 %of them have cleaned genital area by inappropriate methods. Nearly all of the women said they have made vaginal douching after sexual intercourse.

Conclusion: Genital infections were diagnosed more frequent in married women, women who have not changed their underwear frequently, who have cleaned genital area with water and towels, who have cleaned genital area by inappropriate methods and who have made vaginal douching after sexual intercourse. As a result it is concluded that most of the women have inappropriate genital hygiene practices and need an educational support in this topic.

Key Words: Gynecologic examination, genital infection, genital hygiene, women health.

*13. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur (18-22 Ekim 2010, İzmir), **Öğr. Gör. Uzun Köprü Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, ***Doç. Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yazının gönderilme tarihi: 23.11.2012

Yazının basım için kabul tarihi: 24.05.2013

GİRİŞ

Üreme sağlığı sorunları arasında, poliklinik başvurularının en sık nedenlerinden birini genital enfeksiyonlar oluşturmaktadır. Genital hijyenin sağlanması bu tür enfeksiyonların ve onların daha ciddi bir takım sonuçlarının önlenmesinde en önemli basamaktır (Ocaktan, Baran ve Akdur 2009). Tüm dünyada hastalıkların tedavisinden çok sağlığın korunması ve geliştirilmesine odaklanan anlayışın yaygınlaşmasıyla, sağlık personelinin eğitim ve danışmanlık rolleri de giderek daha fazla önem kazanmıştır. Genital hijyen davranışları ile ilgili Türkiye genelini yansıtan veriler sınırlıdır, var olan veriler ise daha çok bölgesel özellikleri yansıtmaktadır. Genital hijyen davranışları açısından toplumun genelini yansıtan çalışmalar güç olduğundan ve bölgesel farklılıklar olabileceği düşünüldüğünden toplumdaki hijyen davranışları hakkında fikir verebilecek grupların incelenmesi önemlidir (Yağmur 2007). Bu nedenle bu çalışmada, jinekolojik muayene için, Uzunköprü Kadın-Doğum ve Çocuk Hastanesine başvuran kadınlarda genital enfeksiyonların görülme sıklığı ve genital hijyen davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma kesitsel, tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Uzunköprü Kadın-Doğum ve Çocuk Hastanesi'ne jinekolojik muayene için 15 Temmuz 2009-1 Şubat 2010 tarihleri arasında başvuran, çalışmaya katılmayı kabul eden ve gebe olmayan 402 kadın araştırma kapsamına alınmıştır.

Katılımcılara araştırmacı tarafından, araştırma hakkında bilgi verildikten sonra anket formunun ön yüzünde bulunan Bilgilendirilmiş Onam Formu imzalatılarak, gönüllü olurları alınmıştır. Anketler yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır.

Veri toplama amacıyla, araştırmacılar tarafından geliştirilen 3 bölümden oluşan 50 soruluk anket formu kullanılmıştır. 1.bölümde; kadınların sosyo-demografik özellikleri, 2. bölümde; doğurganlık özellikleri ve 3. bölümde; genital hijyen davranışları sorgulanmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların anket formu ile jinekolojik muayene sonrası doktor tanısının eşleştirilebilmesi amacıyla, anket formuna katılımcıların isimleri de kaydedilmiştir. Tanılar poliklinik kayıtlarından alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo- Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Özellikler	Sayı	%	
Yaş	< 25	115	28.6
	25-45	199	49.5
	> 45	88	21.9
Eğitim durumu	Okur-yazar değil	58	14.4
	Okur-yazar	19	4.7
	İlkokul bitirmiş	208	51.7
	Ortaokul bitirmiş	49	12.2
	Lise bitirmiş	47	11.7
Çalışma durumu	Yüksekokul bitirmiş	21	5.2
	Ev hanımı	378	94.0
	Ev dışında çalışıyor	22	5.5
Medeni durumu	Emekli	2	0.5
	Evli	340	84.6
	Bekar	48	11.9
	Dul	14	3.5

Araştırmaya katılan kadınlarda genital enfeksiyon görülme sıklığı %37.1 (149/402) olarak belirlenmiştir.

Katılımcılarda genital enfeksiyon görülme sıklığı kimi sosyo-demografik özelliklerine göre değerlendirilmiş ve en az oranda 25 yaştan küçük kadınlarda görüldüğü (%22.8) saptanmıştır ($\chi^2=14.460$, $p= 0.001$). Eğitim durumlarına göre genital enfeksiyon görülme durumu değerlendirildiğinde, arada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamasına karşın, genital enfeksiyonun en fazla oranda (%40.4) okur-yazar olmayan katılımcılarda görüldüğü tespit edilmiştir. Evli olan kadınlarda genital enfeksiyon (%40.7) diğerlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek görülmüştür ($\chi^2= 13.802$, $p= 0.001$). Genital enfeksiyonlar, ev dışında çalışanlarda daha fazla oran-

da görülmüştür, ancak ev hanımları ile aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kadınların %65.2'si kendini "cinsel yönden aktifim ve sürekli bir ilişkim var" olarak tanımlamıştır. Genital enfeksiyon en fazla oranda (%42) cinsel yönden aktif, sürekli bir ilişkisi olan katılımcılarda görülmüştür ($\chi^2= 10.660$ $p= 0.005$).

Araştırmaya katılan kadınların 159'unun (%39.6) herhangi bir kontraseptif yöntem kullanmadığı, kontraseptif yöntem kullanan kadınlar arasında 121'inin (%30.1) geri çekme, 44'ünün (%10.9) kondom, 31'inin (%7.7) rahim içi araç, 27'sinin (%6.7) tüp ligasyonu, 17'sinin (%4.2) hap, 3'ünün (%0.8) diğer yöntemleri kullandığı tespit edilmiştir. Yapılan analizlerde yöntem kullanan kadınlarda genital enfeksiyon oranı (%46), kullanmayanlara göre (%24.2) daha yüksek bulunmuştur ($\chi^2=19.561$, $p=0.000$). Yöntem kullanan kadınlar arasında genital enfeksiyon görülmesi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır, ancak genital enfeksiyon en fazla oranda (%54.8) RİA kullananlarda görülmüştür.

Katılımcıların 341'inin (%85.5) pamuklu/penye kumaştan iç çamaşırı kullandığı, 5'inin (%1.2) iç çamaşırı kullanmadığı saptanmıştır ve 235'i (%58.9) iç çamaşırını her gün değiştirdiklerini, 299'u (%74.9) iç çamaşırını makinede beyazlarla yüksek ısıda yıkadıklarını ifade etmişlerdir. Kadınlara iç çamaşırını ütüleme durumları sorulduğunda ise 306'sı (%76.7) hayır yanıtını vermiştir. İç çamaşırını sık değiştirmeyen katılımcılar arasında genital enfeksiyon daha fazla oranda (%39.3) görülmüştür. İç çamaşırını yıkama biçimi ve ütüleme durumuna göre genital enfeksiyon görülme durumunda bir farklılaşma saptanmamıştır.

Katılımcıların 266'sının (%66.5) genital bölgenin temizliğini su ve tuvalet kağıdı ile birlikte yaptıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların 208'inin (%51.7) genital bölgelerini, arkadan öne doğru temizlediği ve 308'inin (%74.6) genital bölgelerini kuruladıkları saptanmıştır.

Kadınların 282'si (%70.1) adet döneminde hazır ped kullandığını, 127'si (%32.2) peti 6-7 saatte bir değiştirdiğini bildirmiştir. Kadınların 214'ünün (%62.4) cin-

sel ilişkiden önce hazneyi yıkadıkları, 336'sının (%98) cinsel ilişkiden sonra hazneyi yıkadıkları saptanmıştır.

Katılımcıların kimi genital hijyen davranışlarına göre genital enfeksiyon görülme durumu Tablo 2'de özetlenmiştir.

Kadınların genital enfeksiyonlar ve genital temizlik ile ilgili daha önce bilgi alma durumları sorulduğunda 100'ü (%24.9) evet ve 302'si (%75.1) hayır yanıtını vermiştir. Bilgiyi nereden aldıkları sorulduğunda ise katılımcıların 46'sı (%34.3) sağlık personelinde, 34'ü (%25.3) televizyondan, 19'u (%14.1) kitaplardan, 18'i (%13.4) gazete ve dergilerden, 10'u (%7.4) arkadaş ve komşulardan, 7'si (%5.2) internetten yanıtını vermiştir. Arada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamasına karşın genital enfeksiyon, genital enfeksiyonlar ve genital temizlik ile ilgili daha önce bilgi almayanlarda daha fazla oranda (%41) görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların Genital Hijyen Davranışlarına Göre Genital Enfeksiyon Görülme Durumu

Genital Hijyen Davranışı		Genital Enfeksiyon Görülme N (%)	p
Genital bölge temizleme şekli	Önden arkaya doğru	39 (35.1)	0.542
	Arkadan öne doğru	74 (49.6)	
	Rasgele	22 (14.7)	
	Öne ve arkaya doğru	14 (9.3)	
Genital bölge temizlik malzemesi	Su ile	45 (30.2)	0.880
	Su ve tuvalet kağıdı	97 (65.1)	
	Su ve bez	7 (4.6)	
Taharetlenme sonrası genital bölgeyi kurulama	Evet	119 (79.8)	0.433
	Hayır	30 (20.1)	
Menstruasyon sırasında kullanılan materyal	Hazır ped	105 (70.4)	0.864
	Bez + pamuk	21 (14.0)	
	Kullanmıyor	23 (15.4)	
Ped ya da bez değiştirme sıklığı	1-2 saat arayla	44 (29.5)	0.402
	3-4 saat arayla	28 (18.7)	
	6-7 saat arayla	53 (35.5)	
Cinsel ilişkiden önce hazneyi yıkama	Evet	83 (55.7)	0.503
	Hayır	55 (36.9)	
Cinsel ilişkiden sonra hazneyi yıkama	Evet	136 (91.2)	0.706
	Hayır	2 (1.3)	

TARTIŞMA

Genital enfeksiyonlar, kadının cinsel yaşamını ve aile hayatını olumsuz etkileyerek yaşam kalitesini düşürdüğü için önemli halk sağlığı sorunlarından biri haline gelmiştir (Yağmur 2007). Kadınların jinekoloji polikliniklerine en sık başvurma nedenlerine bakıldığında üreme organlarının yapı ve fizyolojisinde bozulma ile ilgili sorunların ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu sorunlar için başvurularda en sık tanı genital enfeksiyonlar olmaktadır (Egan ve Lipsky 2000). Çalışmamıza katılan kadınların %37.1'inde genital enfeksiyon tespit edilmiştir. Dünyada kadınların %75'inde genital bir enfeksiyon hikayesi bulunmaktadır (Karatay ve Özvarış 2006). Öner, Demirhindi, Sütuluk ve Akbaba (2002) tarafından Adana'nın Doğankent beldesinde yapılan çalışmada kadınların %65.6'sında genital enfeksiyon tespit edilmiştir. Hacıoğlu, Nazik ve Kılıç (2009) Erzurum'da yaptığı çalışmada AÇSAP Merkezine başvuran kadınlar arasında genital enfeksiyon görülme oranı %71.1 olarak bulmuştur. Ülkemizde yapılan diğer iki çalışmaya göre bizim örneklemimizde genital enfeksiyon daha düşük oranda bulunmuştur. Bizim çalışmamızda poliklinik kayıtlarının kullanılması, mikrobiyoloji laboratuvarı tanısının kullanılmaması bunda etkili olmuş olabilir.

Cinsel ilişkinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar başta olmak üzere genital enfeksiyonların görülme sıklığını artırdığı bilinmektedir (Taşkın 2005). Beklendiği gibi bizim çalışmamızda da evli olanlarda bekar olanlara göre ve kendisini "cinsel yönden aktif ve sürekli bir ilişkim var" olarak tanımlayanlarda diğerlerine göre genital enfeksiyon daha yüksek oranda görülmüştür ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Herhangi bir kontraseptif yöntem kullanan kadınlarda genital enfeksiyon görülme sıklığı anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çoban, Demirci ve Özbaşaran (2005)'in Manisa'da yaptığı çalışmada ve Rahman (2008)'in Elazığ'da yaptığı çalışmada da yöntem kullanan kadınlarda genital enfeksiyon daha yüksek oranda görülmüştür. Klasik bilgilere göre, RİA kullanımı vajinal florayı değiştirmekte, vajinal florada anaerob

bakterilerde artışa neden olmakta ve bu nedenle RİA kullanan kadınlarda genital enfeksiyonlar daha sık görülmektedir (Zincir 2006). Bizim çalışmamız da da diğer iki çalışmaya benzer şekilde yöntem kullanan kadınlar arasında genital enfeksiyon arada anlamlı bir fark olmamasına karşın en yüksek oranda RİA kullananlarda görülmüştür.

Pamuklu iç çamaşırı kullanımını genital sağlık için istenen bir davranıştır. Çalışmamızda kadınların %84.3'ünün pamuklu iç çamaşırı giydiği saptanmıştır. Karatay ve Özvarış (2006)'ın belirttiği gibi piyasada naylon ve sentetik iç çamaşırının özellikle genç kızların kullanımını artırmak için daha renkli ve alımlı hale getirildiği görülmektedir. Oysa, sentetik iç çamaşırının bölgenin nemli kalmasına ve buna bağlı olarak alerji ve enfeksiyon hastalıklarına neden olduğu bilinmektedir (Taşkın 2005). Ancak çalışmamızda pamuklu ve sentetik iç çamaşırı kullanan kadınlar arasında genital enfeksiyon görülmesi açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Hijyenik açıdan iç çamaşırının her gün değiştirilmesi en uygun olanıdır. Hatta akıntının yoğunlaştığı dönemde gün içerisinde birden fazla sayıda da değiştirilmesi önerilmektedir (Karatay ve Özvarış 2006). Bizim çalışmamızda kadınların %58.9'unun iç çamaşırını her gün değiştirdiği belirlenmiştir. Bu oran Karatay ve Özvarış (2006)'ın çalışmasında %35.8, Yağmur (2007)'un çalışmasında %40.3 ile bizim çalışmamızdaki orandan daha düşük bulunmuştur. Kadınların %38.6'sı iki günde bir iç çamaşırı değiştirdiğini belirtmiştir. Yapılan analizlerde iç çamaşırını her gün değiştirenler ve diğerleri arasında genital enfeksiyon görülme durumu açısından istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamıştır. Bizim çalışmamızın aksine Özkan ve Demir (2002) üreme çağındaki kadınlarda yaptıkları çalışmada iç çamaşırını 2-3 günde bir değiştirme oranının %53.4 olarak tesbit etmiş ve bu grubun her gün değiştirenlere göre daha fazla vajinite yakalandığını saptamıştır.

Genital bölgenin yapısı çok hassas olduğundan ideal olan iç çamaşırın sabun ya da sabun tozu ile yüksek

ıslarda yıkanmasıdır. Çalışmamızda kadınların iç çamaşırlarını %74.9'unun makinede beyazlarla yüksek ısıda yıkadıkları bulunmuştur. Karatay ve Özvarış'ın (2006) Ankara'da yaptıkları çalışmada kadınların %86.6'sı iç çamaşırlarını makinede yüksek ısıda yıkadıklarını ifade etmişlerdir. Yağmur (2007)'un çalışmasında ise bu oran %75 bulunmuştur.

Araştırmamızın sonucunda genital bölge temizliği için en fazla oranda (%66.5) su ve tuvalet kağıdının birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir. Temel ve Metinoğlu (2007)'nin Tekirdağ'da yaptıkları çalışmada ve Karatay ve Özvarış (2006)'ın çalışmasında su ve tuvalet kağıdı kullanım oranları bizim çalışmamıza göre daha düşük bulunmuştur (sırasıyla %4 ve %5.7). Tüm bu çalışmalarda ülkemizde geleneksel olarak su ile genital bölge temizliğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Çalışmamızda en yüksek genital enfeksiyon görülme oranı su ve taharet bezi birlikte kullanarak genital bölge temizliği yapanlarda görülmüştür. Hacılioğlu ve ark. (2009)'nın Erzurum'da yaptığı çalışmada da benzer oranlar görülmüştür. Taharet bezinin yıkanmadan tekrar tekrar kullanılması, aynı bezi diğer aile bireylerinin de kullanıyor olması enfeksiyon açısından riskli davranışlardır. Nitekim taharetlenme sonrası genital bölgeyi kuruyan katılımcılarda genital enfeksiyonun kurulamayanlara göre daha fazla oranda görülmesi de taharet bezi kullanma alışkanlığına bağlanabilir.

Kadınların genital hijyen davranışlarındaki yanlışlıklar ve eksik hijyen uygulamaları bölgede enfeksiyonlara yol açmaktadır. Kadınlarda vajen, üretra ve anüs anatomik olarak bir birine yakın bulunmaktadır ve normal şartlarda birbiri için hastalık riski taşımamaktadırlar. Ancak hijyen kurallarına uyulmadığı ve flora bozulduğunda enfeksiyon gelişebilmektedir. Tuvaletten sonra perine temizliğinin yanlış yapılması, yani anal bölgeden vulvaya doğru yıkanması ya da hiç yıkanmaması mikroorganizmaları anüsten vajinal bölgeye taşıyabilmektedir (Karatay ve Özvarış 2006). Bu çalışmada katılımcıların yalnızca %36.5'i önden arkaya olacak şekilde doğru olarak taharetlenmektedir. Doğru taharetlenme oranları Yağmur (2007)'un

Malatya'da yaptığı çalışmada, Karatay ve Özvarış (2006)'ın Ankara'da gecekondü bölgesinde yaptıkları çalışmada ve Kaya ve Atalay (2007)'in Çanakkale'de öğrencilerde yaptıkları çalışmalarda daha yüksek bulunmuştur (sırasıyla; %73.8, %53.6, %71.3). Bizim çalışmamızda da arada istatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına karşın genital bölgenin temizliğini doğru olarak yapanlarda genital enfeksiyon %35.1 oranında görülürken, yanlış yapanlarda %38.1 oranında görülmüştür. Benzer şekilde, Hacılioğlu ve ark. (2009)'nın çalışmasında da yanlış taharetlenen kadınlarda genital enfeksiyon görülme oranı yüksek bulunmuştur. Softa Kaçan (1999) tarafından yapılan bir çalışmada, idrar yolu enfeksiyonu yaşayan kadınların %70.2'sinin perine temizliğini yanlış olarak arkadan öne doğru yaptığı saptanmıştır. Bütün bu sonuçlar ülkemizde perine temizliğinin genel olarak yanlış yapıldığını göstermektedir.

Adet kanının pedlerde birikmesi ile oluşan nemli, ılık ve kanlı ortam mikroorganizmaların üremesi için uygun koşulları sağlamakta ve enfeksiyon riskini artırabilmektedir. Bizim çalışmamızda menstruas-yon sırasında hazır ped kullananlarda genital enfeksiyon görülme oranı %37.4, bez ve pamuk kullananlarda %39.6 bulunmuştur. Çoban ve ark. (2005)'nin Manisa'da yaptıkları çalışmada oranlar sırasıyla %32 ve %51.7, Hacılioğlu ve ark. (2009)'nin Erzurum'da yaptığı çalışmada ise sırasıyla %61.3 ve %78.3 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla adet döneminde mutlaka emici hijyenik pedler kullanılmalı ve bu pedler 3-4 saatte bir değiştirilmelidir. Ekonomik ya da başka nedenlerle bez kullanımının zorunlu olduğu durumlarda da, bezlerin uygun biçimde temizlenmesi ve saklanması önem kazanmaktadır.

Geleneksel uygulama olarak devam eden cinsel ilişki sonrası vajinal duş uygulaması, genital enfeksiyonlar açısından belki de en riskli olanıdır. Bu uygulama Müslüman ülkelerde başta olmak üzere kadınlar tarafından, kadın hijyeninin bir parçası olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Ege, Timur, Zincir, Eğri ve Reeder 2007). Oysa bu uygulama vajenin kimyasal yapısını değiştirerek normal flora zarar vererek-

te, dolayısıyla cinsel yolla bulaşan hastalıklar, servikal enfeksiyon, pelvik inflamatuvar hastalık ve servikal kanser riskini artırmaktadır (Martino ve Vermud 2002). Çalışmamızda cinsel ilişki sonrası vajinal duş yapan kadınların oranı %98'dir. Koştü ve Beydağ (2009)'ın Denizli'de yaptıkları çalışmada, kadınların %87'sinin vajinal duş yaptığı, Karatay ve Özvarış (2006)'ın Ankara'da yaptıkları çalışmada da, kadınların %72.1'inin vajinal duş yaptığı, Hacıalioğlu ve ark. (2009) Erzurum'da yaptıkları çalışmada, kadınların %51.4'ünün vajinal duş yaptığı, Ege ve ark. (2007)'nin Malatya'da yaptıkları çalışmada kadınların %61.5'inin vajinal duş yaptığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar, vajinal duş uygulamasının Türkiye'de de kültürden kültüre farklı olduğunun bir göstergesidir. Vajinal duş uygulaması yalnızca Türk kadınlarında değil farklı oranlarda da olsa tüm dünyada görülen bir uygulamadır. Cottrell (2010)'in çalışmasına göre ABD'de kadınların üçte biri vajinal duş uygulaması yapmaktadır ve bu uygulama Hispanik olmayan beyaz kadınlar ve zenciler arasında daha yaygındır. Heng, Yatsuya, Morita ve Sakamoto (2009)'nun Kamboçya'da yaptıkları çalışmada ise vajinal duş yapanların oranı %76.7 olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda cinsel ilişki sonrası hazneyi yıkayan kadınlarda genital enfeksiyonlar yıkamayanlara göre daha yüksek oranda görülmüştür. Benzer şekilde Hacıalioğlu ve ark. (2009) ve Çoban ve ark. (2005) yaptıkları çalışmalarda da cinsel ilişki sonrası vajinal duş yapanlarda genital enfeksiyon sıklığı yüksek bulunmuştur. Kamboçya'da yapılan çalışmada da genitöüriner belirtiler vajinal duş yapanlarda anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Heng ve ark. 2007).

Koruyucu sağlık hizmetlerinin en önemli bileşenlerinden biri sağlık eğitimidir. Gerek bireysel düzeyde gerekse toplu eğitimlerle tüm kadınların genital enfeksiyonlarla ilgili bir eğitimden geçmesi şarttır. Bu çalışmada ise kadınların sadece %24.9'u genital enfeksiyon oluşması durumunda dikkat edilmesi gereken noktalarla ilgili bilgilendirildiklerini ifade etmişlerdir. Koruyucu hizmet yaklaşımından uzak ve son derece yetersiz olan bilgilendirmeler, araştırma grubu-

muzdaki kadınlardan %34.3'üne sağlık personelin-den, %25.3'üne televizyon programından, %14.1'ine bir kaynaktan okunması şeklinde olmuştur. Oysa genital enfeksiyonların hem önlenmesi, hem de erken tanı ve tedavilerinin yapılabilmesi, hastalıktan korunmayı, doğru kişisel hijyen uygulamalarını, risk faktörlerini, bulaşma yollarını ve tedavisini içeren planlı ve etkili bir sağlık eğitimi ile mümkündür (Karatay ve Özvarış 2006). Karatay ve Özvarış (2006)'ın Ankara'da yaptıkları çalışmada da, kadınların sadece %13.2'sinin genital hijyen konusunda bilgi aldıkları belirtilmiş, bilgiyi nereden aldıkları ise bizim çalışmamızla benzer bulunmuştur. Temel ve Metinoğlu (2007)'nin Tekirdağ'da yaptıkları çalışmada kadınların genital hijyen konusunda bilgiyi %34'ünün ailelerinden, %23.9'unun sağlık personelin-den aldıkları belirtilmiştir. Ege ve ark. (2007)'nin Malatya'da yaptıkları çalışmada, kadınların sadece %8'inin bilgi aldığı ve bilgiyi %60.9'unun doktordan, %39.1'inin hemşire ve ebelerden aldıklarını belirtilmiştir. Bu veriler ışığında; ülkemizde kadınların genital enfeksiyonlardan korunma, genital hijyen ve genital enfeksiyon olması durumunda yapılacaklar konusunda bilgilendirilme oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Kadınların bu bilgi eksikliği ise genital enfeksiyonların daha sık görülmesine yol açmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bulgular doğrultusunda kadınların genital hijyenle ilgili bir çok yanlış uygulama yaptığı, sık olarak genital enfeksiyon yaşadığı ve doğru perine hijyeni ve genital enfeksiyonlardan korunma ile ilgili eğitim gereksinimlerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, Sağlık Müdürlükleri genital enfeksiyonlardan korunma ve doğru genital hijyen uygulamalarını kapsayan eğitim programları geliştirmelidir. Bu eğitim programları;

1. Sağlık personeline, genital enfeksiyonlardan korunma, doğru genital hijyen uygulamaları, genital enfeksiyonların tanı ve tedavisini, özellikle genital enfeksiyonlarda sendrom yaklaşımını kapsayan hizmet içi eğitimler,

2. Kadınlara yönelik genital enfeksiyonlardan korunma, doğru genital hijyen uygulamaları, genital enfeksiyonların belirtilerini kapsayan halk eğitimleri, şeklinde olmalıdır.

Kadınlara ÜS hizmetlerini veren birimlerde doğru genital hijyen uygulamaları ve genital enfeksiyonlardan korunma ile ilgili hazırlanmış broşürler bulundurulmalıdır. Bu birimlerde bulundurulacak olan görsel-işitsel araçlarla bu konularla ilgili bilgilendirme yapılmalıdır.

Toplumumuzda televizyon izleme alışkanlığı yaygın olduğunda görsel medya, özellikle gündüz kuşağında yer alan kadın programları, bu konuda bilgilendirme amaçlı kullanılmalıdır.

Bu konuda toplumu özellikle kız çocuklarını bilgilendirmeye erken yaşta başlamalı, bu konulara örgün eğitim içinde yer verilmeli, okullarda, yurtlarda, kız çocuklarının topluca bulunduğu çeşitli kurslarda eğitimler verilmelidir.

KAYNAKLAR

Cottrell, A. (2010). An updated review of evidence to discourage douching MCN Am J Matern Child Nurs, 35(2): 102-107.

Çoban, A., Demirci, H., Özbaşaran, F. (2005). Jinekolojik muayeneye gelen kadınlarda vajinal enfeksiyonlar ve hijyen alışkanlıklarının değerlendirilmesi. MN Klinik Bilimler & Doktor Dergisi, 11(6): 763-768.

Egan, M. E., Lipsky, S. M. (2000). Diagnosis of vaginitis. American Family Physician, 62(5): 1095-1104.

Ege, E., Timur, S., Zincir, H., Eğri, M., Reeder, B. S. (2007). Women's douching practices and related attitudes in Eastern Turkey. J. Obstet. Gynaecol, 33(3): 353-359.

Hacıoğlu, N., Nazik, E., Kılıç, M. A. (2009). Descriptive study of douching practices in Turkish women. International Journal of Nursing Practice, 15: 57-64.

Heng, L. S., Yatsuya, H., Morita, S., Sakamoto, J. (2010). Vaginal douching in Cambodian women: Its prevalence and association with vaginal candidiasis. J Epidemiol, 20(1): 70-76.

Karatay, G., Özvarış, Ş. (2006). Bir sağlık merkezi bölgesindeki gecekondularda yaşayan kadınların genital hijyene ilişkin uygulamalarının değerlendirilmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,10(1): 7-14.

Koştü, N., Beydağ, K. (2009). Jinekoloji polikliniğine başvuran kadınların genital hijyen davranışları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,12(1): 66-71.

Martino, J. L., Vermud, S. H. (2002). Vaginal douching: Evidence for risk or benefits to women's health. Epidemiol Rev, 24(2):109-124.

Ocaktan, M., Baran, E., Akdur, R. (2009). EP-087- Park Sağlığı Ocağı bölgesindeki kadınlarda genital hijyen ile ilgili davranışlarının değerlendirilmesi. 6.Ulusal Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi Kitabı, Ankara, 341.

Öner, S., Demirhindi, H., Sütuluk, Z., Akbaba, M. (2002). Doğan Kent sağlık ocağı bölgesinde genital enfeksiyonlar. 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitabı, Diyarbakır, 322-326.

Özkan, S., Demir, Ü. (2002). 15-49 yaş doğurgan çağ kadınlarda vajinitis tanılmasında hemşirenin etkinliğinin belirlenmesi ve vajinite neden olan etkenlerin incelenmesi. Sağlık ve Toplum, 12(4): 54-61.

Rahman, S. (2008). Elazığ Sara Hatun Kadın Doğum Hastanesi polikliniklerine genital akıntı nedeni ile başvuran kadınlarda sık görülen bazı genital yol enfeksiyonları ve etkileyen faktörler. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, 26-65.

Softa Kaçan, H. (1999). Kadınların perine hijyenine ve cinsel yaşamlarına yönelik bazı uygulamaları ile idrar yolu enfeksiyonuna neden olabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Ankara, 25- 36.

Taşkın, L. (2005). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. Sistem Ofset Matbaacılık, Ankara, 509-531.

Temel, M., Metinoğlu, M. (2007). Tekirdağ İline Bağlı 1 ve 4 nolu sağlık ocaklarına başvuran 15-49 yaş kadınlarda genital hijyen uygulamalarının incelenmesi. İ.Ü.F.N. Hem. Derg.,15(59): 91-99.

Yağmur, Y. (2007). Malatya ili Fırat Sağlık Ocağı bölgesinde yaşayan 15-49 yaş kadınların genital hijyen davranışları. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6(5): 325-330.

Zincir, H. (2006). RİA'ya özel danışmanlık ilkesine göre RİA uygulanması ve genital hijyen eğitiminin vulvovajinal enfeksiyonlarının görülmesine etkisi. Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 1-3.